

PRZEDMOWA

W roku 1947, z inicjatywy prof. dr. hab. M. Kwieka, na Uniwersytecie Poznańskim została utworzona i wyodrębniona placówka naukowa zajmująca się wyłącznie akustyką. Podstawowe jej kierunki badań związane były z: psychoakustyką, akustyką muzyczną, akustyką wnętrz, akustyką hałasów, wybranymi działami akustyki fizycznej i technicznej. Tak rozległa tematyka badań wynikała przede wszystkim z niezwykle szerokich zainteresowań naukowych profesora.

Prof. M. Kwiek zginął w katastrofie samolotowej 19 grudnia 1962 r. Kierownictwo katedry objęła pani prof. dr hab. R. Ryffert, a po roku 1981 prof. dr hab. E. Ozimek. W latach 1987–1996 Instytutem Akustyki kierował prof. dr hab. E. Hojan.

Moje zainteresowania naukowe związane były przede wszystkim z elektroakustyką. W tym obszarze aktywnie współpracowałem naukowo z wieloma ośrodkami uniwersyteckimi, między innymi na terenie Niemiec, pielęgnując nawiązane kontakty w ramach stypendium Humboldta. Ta działalność pozwoliła właścicielom niemieckiej firmy sieciowej, którzy planowali otworzyć na terenie Polski (po roku 1989) sieć punktów sprzedaży aparatów słuchowych, „odkryć” mnie jako osobę, która być może podjęłaby się kształcenia osób dopasowujących te aparaty osobom niedosłyszącym – nie było wówczas nawet polskiej nazwy tego zawodu. Pierwsze rozmowy przeprowadzone w naszej Uczelni (dziekan Wydziału Matematyki i Fizyki prof. dr hab. R. Makarewicz, rektor UAM prof. dr hab. J. Fedorowski) dodały sił do kolejnych rozmów z władzami Akademii Medycznej (program studiów wymagał aktywnego uczestnictwa lekarzy).

Rektor Akademii Medycznej prof. dr hab. A. Pruszevicz i prodziekan Wydziału Lekarskiego prof. dr hab. A. Obrębowski, wówczas pracownicy Kliniki Audiologii i Foniatrii, nie tylko poparli ideę kształcenia studentów we wskazanym obszarze wiedzy, ale bardzo czynnie ustosunkowali się do wielu zagadnień merytorycznych związanych z tym szkoleniem.

Była zgoda władz obu uczelni, było zapotrzebowanie na absolwentów nowego kierunku studiów, a nie było programu nauczania, zespołu do prowadzenia zajęć, miejsca na laboratoria oraz odpowiedniego ich wyposażenia.

nia. Rozpoczęło się intensywne samokształcenie pracowników naukowych Instytutu Akustyki (wyjazdy do Lubeki i Hamm), remont pomieszczeń na laboratoria (piwnice w gmachu instytutu przy ul. Matejki), „zdobywanie” sprzętu.

Po wielu staraniach, w ramach których ustalono program kształcenia, skompletowano wyposażenie pracowni studenckich, dobrano kadre wykładowców, na podstawie konkursu ogłoszonego w radiu wybrano (spośród różnych propozycji, np. ucholog, audioprotetyk, audiometrysta) nazwę nowego zawodu – protetyk słuchu.

22 maja 1992 r. Rada Wydziału Matematyki i Fizyki UAM powołała trzyletnie Studium Zawodowe z Akustyki o specjalności protetyka słuchu.

Rozmowa kwalifikacyjna dla kandydatów została przeprowadzona 8 września 1992 r. Na pierwszy rok studiów przyjęto 17 osób. Nowy zawód został umieszczony na stosownej liście Związku Rzemiosła Polskiego pod numerem 127.

Zajęcia dydaktyczne na pierwszym roku studiów rozpoczęły się 1 października 1992 r., w całości z zakresu teorii (pomieszczenia laboratoryjne były remontowane, usilnie zabiegano o środki finansowe na zakup sprzętu).

Pierwsi nasi wykładowcy uzupełniali swoją wiedzę specjalistyczną w Lubece, Hamm, Dortmundzie i Dreźnie. Mówiliśmy wtedy często, że z danym tematem zajęć wyprzedzamy naszych studentów o „jedną noc”. Wykładowcy z Lubeki i Hamm przyjeżdżali do nas.

Studenci odbywali praktyki w Hamm, Magdeburgu, Berlinie, Dortmundzie.

Pierwszy egzamin dyplomowy zdawano w dwóch turach, to jest w czerwcu i sierpniu 1995 r. Egzamin składał się z części teoretycznej i praktycznej (praca z pacjentem).

9 września 1995 r. w Sali Lubrańskiego UAM odbyło się uroczyste dyplomatorium pierwszego rocznika absolwentów Studium Zawodowego z Akustyki o specjalności protetyka słuchu.

Kolejne lata to kolejne roczniki studentów, udoskonalanie programu nauczania (zbliżenie do praktyki), uzupełnianie wyposażenia laboratoriów. Pojawiła się pilna potrzeba przygotowania podręczników dla naszych studentów. Pierwszą monografię *Akustyka aparatów słuchowych*, w której zaprezentowano ogół zagadnień teoretycznych i praktycznych związanych z protezowaniem słuchu osób słabosłyszących, przygotowałem w roku 1997. Podkreślono w niej przede wszystkim aspekt fizyczny i psychoakustyczny tych zagadnień.

Książka powstała na podstawie prac badawczych i moich wykładów prowadzonych w Instytucie Akustyki i Studium Protetyki Słuchu Uniwersy-

tetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przeznaczona była przede wszystkim dla studentów studium oraz słuchaczy kursów podyplomowych z zakresu protetyki słuchu, prowadzonych w naszym instytucie, w wybranych fragmentach również dla lekarzy diagnozujących niedosłuch. Publikacja była (został wyczerpany cały jej nakład) także pomocna praktykom przygotowującym się do formalnego usankcjonowania wykonywanego zawodu protetyka słuchu. Czytelnicy zainteresowani tekstami źródłowymi oraz szczegółami natury techniczno-technologicznej mogli skorzystać z bibliografii załączonej do każdego rozdziału.

Bliski długoletni kontakt z osobami słabosłyszącymi wpłynął nie tylko, tak sędzę, na treść i formę moich wykładów uniwersyteckich, ale również uświadomił mi konieczność przygotowania nowego podręcznika z tego zakresu zagadnień.

W roku 2001 ukazała się książka pt. *Miernictwo aparatów słuchowych*, w której głównie skupiłem się na problemach związanych z procedurami pomiarów aparatów słuchowych, w wybranych zagadnieniach odwołując się do kolejnych wydań mojego podręcznika *Nagłaśnianie pomieszczeń i przestrzeni otwartej* z roku 1988 i 2003.

Nowe własne doświadczenia, nabyte podczas konsultacji procesu rehabilitacji osób niedosłyszących w firmie Fono Centrum Protetyki Słuchu, obserwacje procesu usługi na rzecz osób słabosłyszących, prezentowane podczas licznych konferencji naukowych w kraju i za granicą, jak i wspólne z moimi studentami (Wydział Fizyki UAM w Poznaniu, Instytut Akustyki, kierunek akustyka, specjalizacja protetyka słuchu) poszukiwania literaturowe doprowadziły do przygotowania w roku 2009 nowego podręcznika – *Dopasowanie aparatów słuchowych*. Szczegółowo omówiono w nim tematykę doboru i dopasowania aparatu słuchowego zarówno u dzieci (także niemowląt), jak i osób dorosłych.

Protetyka słuchu w naszym instytucie doczekała się jubileuszu dwudziestolecia, a ja uznałem, że nadszedł czas, by przygotować kolejny podręcznik, który tym razem stanowiłby monografię – kompendium wiedzy z zakresu protetyki słuchu. Do współpracy zaprosiłem osoby, w moim przekonaniu, najbardziej kompetentne do zaprezentowania całości zagadnień związanych z protetyką słuchu – współautorów, którzy wywodzą się z Instytutu Akustyki UAM, a także zaprzyjaźnionych, wybitnych naukowców i dydaktyków (w tym lekarzy) z innych ośrodków.

Monografia jest skierowana do studentów o specjalizacji protetyka słuchu na poziomie licencjackim i magisterskim, a w wybranych fragmentach również do słuchaczy szkół policealnych o tym profilu nauczania. Nie-

uchronne stało się występowanie pewnych powtórzeń, wynikające z różnego podejścia do zbliżonych zagadnień kolejnych współautorów. Mamy nadzieję, że okaże się także interesująca dla wszystkich praktyków, w tym lekarzy działających na rzecz osób słabosłyszących.

Dziękuję wszystkim za przyjęcie zaproszenia do stworzenia tej monografii, za ich wielki trud. Jestem przekonany, że warto było go podjąć dla dobra naszych uczniów i pacjentów, dla dobra pracujących na rzecz osób słabosłyszących, a w konsekwencji dla ich dobra.

Moje podziękowania kieruję również do dysydentów, rektora UAM prof. dr. hab. B. Marciniaka, dziekana Wydziału Fizyki prof. dr. hab. A. Wójcika, jak i do dyrektora Instytutu Akustyki prof. dr. hab. R. Makarewicza za dofinansowanie publikacji.

Bardzo serdecznie dziękuję dyrektor Wydawnictwa Naukowego UAM pani mgr M. Ledzion-Markowskiej za niezwykłą przychylność.

Duszą prac redakcyjnych była pani mgr K. Muzia, która wraz z panią D. Borowiak i panią D. Kowalską pomogły mi nadać tej monografii ostateczną formę – bardzo im dziękuję.

Dziękuję mojej Beacie za akceptację wiecznej „nieobecności” w trakcie prac nad tą publikacją, pomimo że ciągle byłem blisko Niej.

Poznań, sierpień 2014 r.

Edward Hojan